Csütörtök. 127. Szám. Deczember 22-kén, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: Ó-vár, Vizi-utcza. 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint kétszer, n. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, a számban hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál keresztetik.

KIADÓ HIVATAL: Kőksépiteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhivás.

A „Kolozsvári Közlöny" 1860-ki folyamára.

Lapunk a közönség szives részvéte alapján igyekezni fog továbbra is azon tért elfoglalni, mit az idő, a körülmények, s a közre munkálók szellemi ereje megenged. Előfizetési felhivásunkat már mellekletkép is lapunkban székküldöttük, itt csak ismételjük kéréseinket olvasóink szives részvére iránt.

Előfizetési ár:

Egész évre ... 12.
Félévre ..... 6.
Évnegyedre .. 3 forint ujpénzben.

Az előfizetések Stein János könyvkereskedésébe utasitandók.

(Dj) **Szemle.** Már emlitettük, hogy külföldi lapok egy idő óta élénkebben foglalkoznak a magyar ügyekkel mint valaha. A francia fél-hivatalos „Patrie" nem régen nehány tartalmas czikkben ismertette Ausztriát viszonyait; a „Revue contemporain" pedig, mely legnagyobb befolyás alatt áll, egy egész czikksorozatban ismerteti a magyarok állását az utóbbi évtized alatt.

Ez utóbbi czikksorozat az angsburgi nénikét az Allg. Zeitungot is még bőszebbé tette, s az egy nagyszerű tintaontó harczot kezd az emlitett lap ellen, melyben a magyartól sok mindent megtagad, a mi egy ily népességű, ennyire fejlett nemzetet illethet, s mindazon állításokat, mit e nemzet érdemei ős szellemi mellett a francia lapok felhoztak, meghazudtolni törekszik.

Addig, mig Európa országai a közkeledés terhesebb volta miatt elvoltak nőmüleg egymás sőlgetelve, s zártabb és sorsuk szerint elfeledettebb nemzetekről csak egy egy nagyobb nemzetiség fészeg és elfogult értesitései nyomán tudhatott valamit a nagy világ, a mi német szomszédaink azon kényelmes helyzetében voltak, hogy hirünket, nevünket akkép birták a világ piaczán, a mint éppen nekik tetszett. Hogy ezen informátiók mennyire voltak lelkiismeretesek, azt mindenki tudja. Hirünk nevünk ezen harmincadán átment addig tíz Zichori, míg egy Szécheny nőt kegyelhettük, hogy a világ épp oly képzelettel lehetett a mi fejlődési állapotunkról, minővel mi lehetünk India azon fekete lakójéról, kiknek királya nem rég egy ajándékba küldött admirálni frakkot a hátán gombolva össze őtte magára, akoskodván, hogy összezülleg a frakknak ilyen elhivatása lehet.

Ily történhetett, hogy némely német tudós tollából mint pontban fel lőtt közelebről Berghausnak egy vállalatában ilyen képe kerüli ki a magyar nemzetnek. „Ez a kis csoport bevre, dözsöd ur, ez a csiksok, gulyások, és kanászokból álló nemzet." S volt idő mikor még a világ hitt e nagy tudományu doctorokrak.

Szomszédinak ezen aranyeső nappal azonban elülnek mára; még a mi országaink a nemzetiknél sokkal kisebb országok s nemzetiségek: egy Moldova, Montenegró sat. czikken foglalkodattak ma az európai diplomatiát. A magyar irodalom messzze tulhat a Karpátokon, i viszi magával szét a világra azon tudományt mely az utóbbi évtizedben alapult jának. Sa fogyobbik velünk a világirodalom, és fog még sokkal nagyobb mérvben is foglalkozni, mert nemzetünk Európában nemesak országaink földterleti fekvésénél fogva roppant nyomatékkal bir, de nemzeti sajátságainak s tudomány ős szellemi nyelvszabad fuloszofiájának köszönhetőleg a magyar nyelv legerősebben képviisel, nagy multunknak történeti emlékei, melyek a kereszténység történelmével összeforrvák, és államszerkezetünk maradványai, melyekben a francia és angol institutiónyek vizalnagia ős vázzatokban ős összekötté a közösmertség gondolkozásmódjat az ős czaki Karpátokig; nemzetünk fiatal lelkének genialitása, melylyel hivatva van nemzeti tovább fejlődésünk felfrisseiteni a vénhedni kezdő Európát; egy szóval minden, a mi nemzeti lelünknek erő az szemlélőket ad, sokat ős nagyobb figyelmet kezdi vonni magára a világnak, hogysem a magyar az európai nemzetszakadatban egy megvetett helotaként tekintessék ezutánra is.

Szomszédinak a bécsi sajtónak egy tekintélyes része kiváló figyelemmel kisérti ügyeinket, és sok elfogulatlansággal és nagy rokonszenvvel tárgyalja azon elujtásokat, melyeket a sok idegi melyben hallgató magyar itt-ott inkább mondhatnánk elejtett, s melyeket hogyan lehet kerülni s kivánatosakká meg csak a vallás körüli kérdésben mutatkozott közelebbről, mintán csak ezen téren bírt a nemzet nyilatkozatra képes organoikal.

A Wanderer-ben, a „Neueste Nachrichten" czimü lapok jelesen nagy részvétet nyiták meg hasáljaikat a magyar kérdésnek, és örvendeztető volt az, hogy a bécsi sajtóviszonyok az e téren kezdett mozgást tulszigorral nem gátolák. Es igen helyesen is; mert nagyon hogyan lehet kronikát nyozni a nélkül, hogy a kormányzottaknak még ellenkező nézeteit is a kormány ne ismerje, s mind hatással lehetnek valamely tron fentartására oly intézvények, melyeket talán a nép nem oltalj.

A kormány a nagy nemzetszaladban az atyát képviseli, hallnka kell gyermekei vidámságát vagy sirását, s fékezni annak tulzását, elhárítani az utóbbinak aggodalmait, különben ezen szaládó nevelhet, mely felfogatja a hős, s végtelen catastrófokat hozhat a czalád elére.

És lapok, melyek valamely kormányzott nemzet erkölcsi sulyát a világtársadalom előtt kisenyleni törekszenek, azon eszélytelen képzelettel, hogy ezáltal az illető kormánynak szolgálunk, a legnagyobb ellenségei ellen.

Ha azt állitják például, hogy az austriai birodalomban csak a német elem bir benső miveltséggel, hogy a többi népek mind barbarok; ezáltal Ausztriának igen nagy gyengeségét és képtelenségét tüntetik ki, mert a világ ha csak az eddig közreadott és igen is elfogultan dolgozott statistikai számokra tekint is, látni fogja, hogy e birodalomban nagy és felünő kisebbségben van a német elem, a lekészámot, s még felünő kisebbségben a népek által biri büdfertletet tekintve. Már pedig mi oda egy államnak erejét? a kár és a fő, vagy is a haderő, a müipari és gazdászati termelés, és a szellemi fejlettség. Ha az austriai birodalomnak legnagyobb számszerint $^1/_3$ el része barbár és fejletlen, érdemelne-e birodalmunk dicső birodalmunk az Ausztriáénak? Egy birodalom, melyben a népek háromszáz esztendő óta valságban és ostobaságban tartattak? Bizonyosan nem érdemelne; és igy éppen magának az austriai birodalomnak tesznek szerfölött káros szolgálatot azon magyarfiák, és irók, kik az illő hiszik, hogy osztrák czélchen dolgozunk, midőn a korona legnagyobb elenodiumára Magyarországra epjök sarát dobálják.

Midőn a tudomány nyomozza Magyarország multját, látja, hogy Mátyás király alatt, tehát a világ czélchen nem oly igen régen, a magyar királyi udvar volt az európai tudományosság gyülpontja, látni fogja, hogy a nemzet hősei megharczoltak saját zászlóik alatt mindenik század haladási kérdése mellett besiittelted; ha a világ az európai népek multjának intczényi fejlesét nyomozni, látja, hogy a magyar törvényhozás már Kálmán alatt eltörlé a babonás czélteleket, három századdal előzve meg a világot; egy szóval nyomozván az időket három czázaid czélt, mindenünk arra talál a tudomány, hogy a magyarország a miveltségben elől állott az európai népek közt, királyaink előtt, minő volt Nagy Lajos, térdre borult Italia; és mit mondhat vajon a tudomány, ha a német irók mostani magyar alacsonyitó czikjeit olvassja illnnt? ha kipontozzuk azon czélt, ha nagy dicső nemzet, melynek királyai a szentek sorába igaftattak, három századat alatt miveletlen barbár, s országa rablók, cziványtok fészke lett? Mit mond vajjon a tudomány, ha ekkor elgondolja, hogy éppen ezekben háromszázad óta áll a magyar a civilisáló hivatásával kérkedőkeny német nemzet be-

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

De az ifju lelkét szerfölött háboritá a lány szokatlan hidegsége, s komolyan kezdé fürkészni czaukt. Kezdé az egy hónap sikeretlen nűl, de midőn a rázcok elávozásáról kezdé beszélni, s Margit esetleg utánvété, hogy erről Lóditól éppen ma értesült, s e megjegyzés a lány arczán egy dévk, átfutó pir követte; Jármy lelkében egy nehéz gyanu kelt fol a lány hűtlensége iránt, annyival inkább, mert eleitől fogva nem tetszett az ifjunak azon kiünltetett szivesség, melylyel Margit Lóditól Enyedre tőtén alatt elutazott, s ahoft naponta a ház barátitól eleget hallott azon férfinak Erdély népén elkövetett kegyetlenségeiről, valamint porbol kiemelkedett sorsáról, mely azon titk aristerocratius fogalmat szerint nem kis ünmegtagadást követett egy hölgytől csak a végett is, hogy egy minden oldalról előtétet alatt álló férfiut csak kényszerüttet a körében eltüjön.

De Margit szünto elég élesláttsu volt ézszrevenni, hogy roszul palástolt titkára felegyteszte az ifju gyanuját, s elég leleménycsségéi bírt arra, hogy annak egészen más tétre vigye át gondolatait, a miben tettetett ingerültséggel igy szóla Jármyhoz:

— Miért engedé Annácskát Farkassal időzni? vajjon nem volna jó addig öt térdeiden hüppennod?

Jármy szóva jól szintelen nehezteléssel Jánnyt magára hagyá, ő pedig a szomszéd szobába atyjához siete, kitől czélnek, bosznsnak tetszó hangon kezdett ujdonságokat kérdezni Fehérvárról s az országgyülésről, s mindazon eseményekről, melyek azon perczben ujra vissza kezdék hozni Erdély derültebb reményeit.

Jármy szivén uj remények éledtek. Ő Margitban felfedezte olykor a féltékenység árnyalatait, mely az ily jellemeknek többnyire ismertető tulajdonuk, s hitte, hogy Margit mostani ingerültsége, azon csalódás szeretet miatti féltékenység, melylyel ő Anna iránt viseltetett.

Szükségesnek tartá ettől elszoktatni Margitot, mert a féltékenység mindig a szerelemben bizalmatlanságot fölfetéczi, s ez érczés addig sohasem hagy nyugtot, mig meg nem tisztul. Sokan azt állitják, hogy nem is szerelem a mely nem fétt, mi ellenben azt hiszszük, hogy éppen a valódi szerelemnek lelkünk legnagyobb ellenszere a féltékenység nincs. A féltékenység a szenvedély tulajdona, oly szenvedély, mely saját örjöngésének alárendel minden emberi méltóságot. A ki igazán szeret, az szerelme tárgyában tökéletesen bízik; ha nem bízik, azt mutatja, hogy szerelmi tárgya szerelmének; tehát szerelme is csak csalódás, vagy a feltázitott vérnek és hiusságnak örülő szenvedélye. Nem, valódiaj nem szerethetjük azt, kinek jellemében lelkünk teljesleg nem bizik, a kiben pedig bizunk, azt nem féltheljük; a kit féltenünk kell, azt nem szerethetjük; sőt ha szeretttik is, önérzelünknek meg kell azt vetnie. — Ily szerek vonultak át hősünk agyán is, s néma gondolatokba merült el.

Anna midőn Jármyt elhonltan egyedül maradni látá, lelkének szokott gyöngéségével ily gyötrelmek szivének szakadtanba.

— Te oly bús vagy ma, — szóla — hova lett szokott derültséged? vedd elé most tulzámodat, s bármi háborüja szivedet, gondold el, hogy igy vagy ugy; mindegy!

— Igazad van kedves Annácskám, nincsen ok miért zajongjon e szív, jó vagy balszerencse tálálja, mindegy! — szólt Jármy visszatérő nyugodtsággal, s Anna közelében helyet foglala.

— Éppen Beszterce ostromát beszélte el Farkas, hallá kegyed részletesen e jelenetet, mennyi kegyetlenség követtetik el e szegény népen.

— Ott az én Miklós barátom hős vala,— szólt Jármy — s ki látta őt, az nem bámulta, hogy oly ifjan egy gyalog csapat vezérlete ruháztatott rá.

— Hiszi el, — szólt Farkas szerényen — nem annyira hősiesség, mint szorult helyzetünk s daczolásunk a szászok révedezésével, vivatott vellünk kétségbeesett vidharczot. Az igaz, diszes tartottuk fenn a várat, de Bástát bárha megdiszelt, nem volt eléggé lovagias ellenfelünk.

— Az valóban lovagiatlanság, személyés vagyonbiztositást igérni, s mégis összeköttetésünk a biztositottal, mint az Hesztercenél s a bethleni varnál történt volt, — szólt Anna.

— Mi Bástát nem hiháztatjuk, tudta el lenn robadnak a rabok szabadul, csupaszi, kik kézül e tetüikert Bástá tübbekre kivégeztetett. Egyébiránt e féltelenek a legbecsületesebb vezér nevét is beszennyezthik a történet is tehe czét.

— Szerencsém benned, hogy legvadabb ellenedet is menteni ohajtod, — szólt Anna.

— Nem harczolok Bástá lovagiasságá mellett, ő mindnyájan jól ismerjük, de a beszterczei csata utánt catastrophot csakugyan nem lehet bünelli róni, — szólt Faskas.

— Farkas! Farkas! — kiálta Margit a szomszéd szobából kitekintve, — atyámnak egy szava van.

Farkas Boronkayhoz siete.

— Annácskám — szólt Jármy,— ugy hiszem ismeri már kegyed Farkas Miklost.

— Sokra becsülöm öt, s nem bámulom, hogy oly ifjan annyi tekintélyt vivt ki ki az ország nagyjai előtt, ő csupa lelek és szerénység.

— És e derék fiatal szereti, imádja kegyedet.

— Azt ő már sejteté velem, s ez nekem nagyon faj.

— És ugyan miért? ő méltó ugy hiszem ily nemeslelkű bölgy szeretőre.

— Nem, — válaszolt Anna — én öt nem szerethetem a szív tiszta szenvedélyével, s hogy ő iránttam iránta gyuli, azt azért fájlalom, mert hogy tottam volna, hogy e nemes lélek barátom legyen.

— Különös, Anna is látom a külsőségen csüng, midőn azt, kit barátjának ohajt, szeretni nem tudja! Van-e nemesebb szenvedély a barátságnál, kelle e valamely vonzalomban többb bensőség s szeretet mint a barátságban? ez több a szerelemnél. A nemek közti érzelmen a szerető nem mindig barát, de barát mindig egyaránt szerető. Ón ti a külső hatásokban, az érzelmek meghatározásban mindig tévedtek.

— Igazad van, a szerető nem mindig barát, a szerető elhagy, megcsal, sőt gyakran megszegnek kebien eitil; a barát ha hozzád, barátja barátidnak, ellensége ellenségednek. Ön nem tudnék szeretni olyat, ki kegyezésnnl nem volna melő barátságoma. Azt ne hidd, hogy a külsőségen csüngek, de azt szeretném, hogy Farkast bizonynal megszeretném, s oly lélektelijes külsővel bir, mely magához vonzhat akárkit.

— Különös! magasztalod külsőjét s szeletnél, s még sem szeretheted öt, holott ő szerintted kiérdemlé a szeretésnek melő tárgya lehet, ez érthetetlen — szólt Jármy.

— Nem érthetetlen, ő más szerelhetek olyat, ki egyszersmind eszméjve a barátságnak.

— Ugy hiszem, hogy, de engedj meg, csak most játszál térdeimen, s oly gyermeknek képzeteinek, hogy szerelmel lehetőségéhez eszméje fül sem villant agyamban. Lásd szerelmedet nem kellett volna tőlem elitkolnod, gondolhatá, mutatva volna boldogságodban, s ha kérdhetem, ki azon szerencsés, ki tégedet feljogositva szeret?

— O engem nem szeret, ő csak barátom.

— Azt mondtad hiszem, hogy téged akárki ne szeressen, ki szerelmedet reméllheti.

— De ha az már mást szeret!

— Ha mást szeret, te hogyan szerethetted?

— Mert eszméjve a szeretetnek, s barátságnak, s megérdemlette, hogy szeressem.

— Farkas Miklós szintagy eszméjve miudkettőnek.

— Ha öt előbb ismerem, most boldog volnék szerelme iránt.

— Kedves Annácskám, ha eszméjved első

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

folyása alatt! mit fog mondani, ha magának ezen kérdést teszi fel: hát azon szép multu, a fényes díszó történelemnek kérkedő nemzet, a német hatalom befolyása óta így tönkre van téve mivelségében?

Hála Istennek ez nem való. Mi mindig szinyonalánal kisérttik az európai haladást, és dynastiánk nem szinyonalánal miattunk. De csak azt akarjuk kimutatni, hogy a mi nemzetünk mindenkor mindenkor alacsonyitani akarnak, magokat verik agyon; mert ha mi barbárok vagyunk, ugy hanyagság az, hogy a magyar elem civilisáló elem, sőt ellenkezőleg, az szellemdus törvényhozással bírja nemzetét, mely az anjoui ház által a franczia, és a katholicismus által az osz civilisáció befolyása alatt Európában a legjelentékenyebb szerepet vitte egykoron, későbbróvid három század alatt képes volt barbárrá tenni.

Es most az Alg Zeit, és társai ám folytassák polemikájukat; a világnak lesz annyi ép agyveleje mint nekünk, hogy azon hiteltet felfogya s mit mi felettünk. Es midőn a közszellem többé Europa szivében barbár népet nem tűr, és midőn világosságra jöume azon következtetés, hogy a magyar a német befolyás alatt barbár lett, . . . mi lesz tovább? találja ki az Alg. Zeitung et comp.

— Csoportosulás Pesten, ezen czim alatt az „O. B. Post" és „Wanderer" egy a hivatalos becsi laptól is igazolt értesitést hoznak; mely következőleg szól: „Pest, dec. 15-ke. A mai nap igen szomorú és kevésbé czimeskedő vonhat vala maga után. A mint on tudja a Kisfaludi Károly kézirat, mely az ujsérhelyre áttételet az itteni hatóság nem engedte, minthogy ez azzal kapcsolatban politikai demonstrativótól tartott. Az eltakarítás csakugyan csöndben megtörtént. De a fiatalság közt ennek hazafiatlan megnyilatkozása volt. E miatt nemi agalommal nézünk azon requiem elébe, melyet Kisfaludi ő a városi templomban tartandottak. A templom minden zuga tele volt, s nagy tömeg nyomult a bejárathoz. Azonban az ünnepely csöndben meltósággal s minden rendháborítás nélkül folyt le; de mig a retteget tömegre fölépés miatt itt aggódtak, azalatt egészen váratlanul a protestans egyháznál lépek fel. On tudja, hogy azon sup. szenvetti gyülés, mely e hó 12-kén tartatott, a kormány által törvénytelennek nyilvánittatik; ma az agostai hitlelekoi kerületnek belső ügyeiben az osszegyulhár, de az igazgatás nyilvánosságát a szinyonalánal az ellenőrzés alá a kormány most bezárata. De a vidékről bejött felek nem akartak puszta szin visszatérni, a szon voltak, hogy a kormány tiltása daczára a szonvon megtartassék. Innen tehát a legkózelebbi iskolaházba mentek, s tanácskozásaikat elkezdik rovidre egy a czászárhoz intézett adresse fölött. De a hivatal is szonnal siczett, egy rendőrbiztos jelent meg egyenruhában, követelvén a gyülés szétoszlását, mire a convent czen enekel: „Erős várunk nekünk az Isten" utolsó kezdő s czimbeszen szétoszlott. Az iskolapiczet előtti piaczon nehány rendőrkaszonn maradott, hogy a elegesgesnek mutatkozott a kivánesiak békés csoportjat rendben tartani. De ekkor nagy számu fiatalság sróint gyors léptekkel az utczán előre, kik a requiemről jöttek azon hitben, hogy a gyülésre meg elég korán erkezendek. Ezeknek okai, hogy mindennek vége van, a helyiségek bezáratnak; de ez hiteli nem nyert; akartak az iskolapuletbe nyomulni. Mintegy 1500-an lehettek az előnyomulók. Legtöbbnyire kivánesiak voltak; a tanulók sokan, a fiatal szinyonalánal, és kétszerjen a W. Zeit. szerint 100) mentek. Erre zaj, tolongás történt, s bárha a rendőr katonaság részéről nehány lovas volt jelen, de ez elégségesnek nem mutatkozván, katonai segely igénybe vétele szükségeltetett. Ez a hirataltos indulatban levő ifjuságot családnak alapji egy órás erőszapat nyomult előre, a piacz megtisztittatott, . . . az utczán elzáratott; azonban egy ismert nemes ha egy rendőrrel összetüzött (más verssio szerint rohamra tett felhivást, mig egy más szerint a rendőrökben elén sértest követett el.) s e miatt befogatott. (A „Pesti N." szerint az ifju egy nemetországi báró fia.) Ezen befogatás hire ellutott a városon, s a tanulók nagy tömegekben gyultek össze az universitásnál. A nép ingultsága a befogatás miatt növekedett, s a fiatalak nagy tömegekben hazódtak az igazgatóhoz, a rendőrigazgatóhoz stb. kiesszkoelendőb bajlarsuk megszabadítasát. A városban nagy fesztütög van a kimenetelre nézve. A tanuló már szabadon lesz szétutt. Azonban a közrend megzavarásán többé nem lehet aggódini stb. A „P. N." szerint az egyetem fekete táblájára azon rendelet vagasztatott ki, hogy az ifjuság minden testuleti cselekvéstől s demonstrativótól ovakodjék szigoru büntetés alatt.

A magyar öltözék tárgyában. A mily örvendetes mozanat a divatujságban a magyar viselet fölévelenitése reám nézve (akkor, midőn én már hazám szépségeit s szellemdus szokásait téren, természetesen eredményteleul) éppen annyira faj látnom, mikép a helytt, mely és anyaink kepeihez zárándokolnak szinalatt, éppen ellenkezőleg a franczia, angol, s tudja az egy más mifélo divatokat akarnak magyarosaitani; e czimtal az ereztségi czigszat fényesen letett nemzeti viseletunket korcsositni. Az ujabb időben hercseg Eszterházy elismertette London-ban az egész világgal, hogy a magyarénál szebb öltözék dinisz; a régi idokben pedig a nemzet a Vasárnapi ujságban közlött magyar bál eleg fényes bizonyitékul hozá alittsomnak. Bocsánat tisztelt hölgyein, hogy ily öszinten felujulok, de én, ki oly eltékeny lettem ösi még menthető erekjeinkre, melyekben a kor szakasza arja egészen örvénybe nem sodort, azon velemésyben vagyok, hogy a magyar viselet alakjában nem módositható. S valljon nem hun lenne-e itt is a korcsosulás czemjével kezdeményezni? Ezen folszolalásomra okot adtak a „Divatcsarnok", s „Napkelet" a legjobb akarattal közlött czikkei, melyekben a tanacsadó hang, ezen rázás (mert ösanyánk ilyent nem viseltek) kivetkoztett szemlélőjénél a nóviseletet, s oly jellemet kolcsonoz, mint a magyarra ráfogni szeretnének, de mi el nem ismerhetunk; t. i. lehu pajzánsgot. Azután itt megint nem maradtunk credetlek, itt is Pest, Parisi szabó egy kalap szerint szabja ki s szocsma arja egészen örvénybe nem sodort, azon velemésyben vagyok, hogy a magyar viselet alakjában nem módositható. S valljon nem hun lenne-e itt is a korcsosulás czemjével kezdeményezni? Ezen folszolalásomra okot adtak a „Divatcsarnok", s „Napkelet" a legjobb akarattal közlött czikkei, melyekben a tanacsadó hang, ezen rázás (mert ösanyánk ilyent nem viseltek) kivetkoztett szemlélőjénél a nóviseletet, s oly jellemet kolcsonoz, mint a magyarra ráfogni szeretnének, de mi el nem ismerhetunk; t. i. lehu pajzánsgot. Azután itt megint nem maradtunk credetlek, itt is Pest, Parisi szabó egy kalap szerint szabja ki s szocsma arja egészen magyar zamat sines, sőt. Nekünk nincs szükségünk temetni, csak az elfeledtet fölevelenitení, mert taglaljuk egy kicsit a magyar viselet hosszukoro merve: a párta egyszerű szépségénegy kicsit taglaljuk, s ugy tovább! bizton a franczia divat elmúlogés termékeivel, s mily kenyelmes, kirekeszvén azokat a hajviselettel, melyek remcsak hogy nem egyszeri szépek, de igen sok időt is igényelnek, pedig be helyesebben elhetet az ősi egy hajviselet revelésul magyar hölgynek hasznosabbal tölteni, (velemenyem szerint a mai csak kalapviselet illik). A fejkoró, van-e ennél méltóságosabb fűek? A magyar vallás és szoknyára senki sem mondhatja hogy nevetséges, a kis kotony jele, hogy ösanyá nk nemcsak salon dámák, hanem házasszonyok is viselte. A párta egy kicsi szépen, hogy szépek, de minden nemzet divatjaban kulonféle alakban elefordulnak. A mente, (de nem a Hollósy) az egésznek méltóságos jellemet ad, de itt sem szabad idomtani, csak a régi mintak szerint alkalmazni. Szocsma szerint a magyar viselet az egészen gonoszul elszólalt, kirekeszi mindenn pohasto szovetket s viragot, mineknek bárminé drágák voltak, egy hal veget vet, s ha szocsma szerint eliálta magyar viselet, nincs gonda, — mindenn mindig az; elszegényedett honunk fő bajat a mindig változó divatban látja, de sok szegény apa és fej esett ezen szörny áldozatul, már ez elég ok lenne kezdeményezni. P. Szathmári Károly felszólalja a hölgyeket kezdeményezésre, a hol azt irja: az elsőt az ugra kinevezte, (fájdalom azt tapasztalom,) de ezzel ne gondoljunk, emlekezünk a férfe előtétlet fölé, s mutassuk meg a vitlágnak, hogy Bornemisza Anna, s több jeles ősanyáink mélő utódai vagyunk, s hogy azon vád, mely most minket megtört alaptalan, miszerint mi lennénk förügő nemzeti elkorcsosulásunknak. Igyekezzünk gyermekeinket, minden idegen helyiszt kiküszöbe, hazánk melő tagjaivá nevelni, kerüljünk ki mindent, mi nem jellemünkhöl kifolyó, mert ha kiszaggatjuna rozsabbnak is tetszenek a régi, higuok el, mivel eredetjuosan kalap helyett kifőlöröl becsempészettnek. Végul ügyelmezteném tisztelt hölgyeimet P. Szathmári Károly 1857. kepes naptára e czimu czikkére s azon kérésemet, hogy a tisztelt hölgyek lehozza viseletunket korunkig; ebből átlathatják, mily káros következése volt mindig az idegen divatnak a magyar viseletre, járjunk tehát egyszeri nemzeti oltozeten tegyük le a külföld elszegénypitő divatjai, fegyünk e részben nemzetiségunk tényezői, ugy is igen rég vagyunk mar a külföld divatiban. P.

Egy erdélyi hölgy.

— **Torda**, dec. 14. 1859. — A nőegylet és a városi casinó mindkét erkölcsi testület egyetlen czélja a honszeretetnek és gyöldi erő januarius 8-ik estejére, Kaziuczy emlékszobra költsége fedezése tekintetéből „szónoklatokkal vegytlendő hangversenyt" rendezni, mit lakoma fog bereksztení.

Az uj-torda ref. egyháznázónyt adakozás utján begyült pénzzel 8 mázsás accel harangot hozat.

Ugyanezen egyházközség megnépesedett figyerek-iskolájában, a mostani kor kivánalmaival megegyező tanitási rendszer megszervezése czélja szerint, a helybeli szülők az alárti részvények alapján még egy tanitó erőt kivánnak betöltetni. r. r.

— **Sz.-Udvarhely**, dec. 11. 1859. — Midőn a haszál közneveléssügyben fontos szerepelését a nemzeti jövőre nézt mennek elismerni, hanem azok kellő czélszerű kivitelét a törekvés és látunk annak erveyesitesében: lehetetlen valódi hazafias örömet nem érzeniük. Ilyet érzek én, s ilyent kötteni remélek akkor, midőn szerencsém van jelentési tehetni azon szép áldozatokról, melyeket itt Udvarhelyen az ügy kőnyvcinek megfelelő kath. leánynevelde alapjai letétetnek.

A nőnevelés fontosságának kimutatása azon nemzetiés szent czélok elérhetésében, melyekert minden honfiunak kebele dobog, nem kivan ujabb bizonyitatást. Ha a közvetlen eredmény veszszük, tudjuk, hogy az anyaszivben szellemes mivelés és lelkes hölgynek minő befolyást gyakorolhatnak a társadalomra, sőt magára a korra; tudjuk (s hala az egnek látharjtuk is), hogy minő erélyt kipesek kifejtení ős a szépnek, a jónak s kiváltu a a szép s a nemes fogalmaknak ápolásban. Nagy mindennemű szellemi a nőnevelés közvetett eredményei: az anyák helyszát a jövő nemzedékre? Ha a világtörténet nem nyujtana elég bizonyitékot erre, ugy tessék az elcsépelt pillanatni, s itt már elő polgárkori szerencsénk jutott. Éppen ez a sok kitűnő czélpéda az, mi korunkban igen sokakat meggyőzött arról, hogy a hazai nőnevelés-ügy általában véve nem felel meg elégge a czélnak. Hisz ha elismerjük, (pedig nemcsak hogy elismerjük, de sohajtozunk is miatta) hogy humanisticat, kivált real, leginkább gyakorlati ismereteket kellene nőnevelőink, pedig erczkény hiányt szenvednünk, mit mondhatunk a nőnem nevelésére megkivántató intézeteinkről . . ?

Ezen tényleiunk tiszta foltogása es helyes megitélése az, mi közelebbről Udvarhely városban annyi, s szomorú eredmenyeinek szánt áldozatot, lelkes buzgalmat és faradozásokat ideztett elő. A reformátusok áldozatai leányiskolájok megalapitásában kozöltettek már e lapokban. Mostan a katholicusok o

* A mi véleményünk azonban az, hogy a mennyiben sajátságos szerint idomitatnak a magyar viselet is az európai utánzó magunkat a közlöttsitő szerfölött ugy a szépségben, mint a jó ízlés nyivelet egész alakilag közel fili az európai mostani divathoz, csak hogy a kalmok összeszendesse kiküszöbölt.

Szerk.

tárgya mást szeret, az nem lehet tárgya ténmányeinek, a bárki legyen az, nem lehet érzelmeinek Farkas Miklósnak.

— Oh bátyám hidd el, ha még valaha uj szerelmet érezni kepes volnék, annak tárgya Farkas Miklós lenne, — igy szólt Anna, s egy kicsi könnyet törölt ki szemeiből, mely járny figyelmét el nem kerülhette. Az ifju elnémult, egy gondolat villant fel lelkén, mely nem éppen uj vala: hogy tán e magasztos lelkt lány tőlös hajlamat ő bírja. Hány szivben nem lehet ugy szerelem s szerelmetlen hizalmasságból gyi sirig kötnek szenvedély?

E gondolat megrendité őt, ez öszinte szép teremtmény, s minden viszonyok közöttt szenvedőjes lelek, s oly gyermekül, oly sok aztfontolságal s nemes érzésekkel elárultatott, hogy mellett Margit szépnek ugyan, de feliletesnek tetszett. Ezt Jámy régóta érezte, bár ómaga előtt is titkolá.

— Nem valóságos ő Margit iránti vonzalmában, ő erősebb jellem volt, minthogy kelő szenvedélyein ne uralkodhatott volna, de annyi fellebbezést régóta tett már, hogy Anna fogalmai öszhangzóbbak az ő fogalmaival, s kedélyében a több rokonszerűség van, mint a Margitéban.

De mindezen gondolatok, mint mécsvilágfal filtvert denevérszerűek szétröpledtenek, Margit szépnek tetszegtető, a mint az ebéd ideje elközelgetvén, mellette Jámy az asztalnál helyet foglala, s a most már fejfájdalmából kitudódt hogy ő ujra elővszel szenvedélyeskedhen kezdő.

Ebédőket végezve a ifjak távozásra készülének.

— Hová siettek oly nagyon? — kérdé Margit visszanyerő s megszaladó Jármytól.

— Margit! — szólt Jámy megragadva a lány kezét, — elválunk egyidőre, reményem a sors csatát vívharjai közé vezérlend, s ki tudja, foglak-e valaha viszont láthatni? te e perczekben szenvedhetnéd megrendülhetni, mint? azt nincs időm fürkészni, ha érzelmed változott, azt ne titkold előttem. En férfi vagyok s megbirom sorsomat, de ha tán hűségemben kétkedel s ez zavart, erszben nyugodt lehetsz. En szavammal és szerelmemben jársz szerelmem szerelmemről s hűségemről mindaddig bízos lehetsz, míg érzelmeinet nálad viszonozva képzelhetem.

— Miklós! mit akarsz, hová kesztlik ő! mink bekérő, nyugalomról ábrándozunk annyi vihar után, s te csatakrol beszélsz, az ösenert hová siettek ?

— Világul kedvesem, mig egy serget leltünk, mely Erdély megmentésére emeli fel karait!

— Ah te engem elfeledsz, — szólt Margit elláguylva, és a perczben újra visszacsett Jámy szerelmébe.

Légy hű hozzám kedves hölgy, s ne kétkedjél soha szerelmedben, a mi eltem hazánk szerelmére, az a fő!, — szólt Jámy, s keblére ölelte az elérzékenyült Margitot.

— Es ti távozni akartok ? — szólt Anna Farkashoz — ez czélom e perczig elitkolátok.

— Es ti távozni akartok ? — szólt Anna Farkashoz — ez czélom e perczig elitkolátok.

— Ez czélom hölgy! hazánk ügye tévozni kézt. A tettek idje itt van.

Most midőn mindenki béké remel, illett a csaták órája. Ah lelkem boldog a gondolatra, hogy nem soká hallani fogom az ágyuk dörgo szavát, fáltam a tétlenségtől szabj kiket, s a szökelő harczi ménéket; oit van az én világom Anna! ott! ott! meghalhatok kazámért s érettel, erettel kedves, kit szerettek szivem kiölthatnánal, ki ha szerettem nem lehettél, öszinte barátom vagy, s tudom, hogy áldozni fogsz majd egy könyttt érettem, ha hallani fogod, hogy nem gyalázatosan estem el!

— Ej barátom ! szólt illetődötten Anna,— ha egy szenvedő szív hajlodgétat, mely első ábrándjait oly korán eljátszá, szivem a tiéd lenne.

— Farkas Miklós fejtszerű szenvedélyivel keblére ölelte Annát, öszeesökdozta arczait, ekkor gyorsan fövegét ragadta a szobából kiromlott.

Ottövettek Jámy és Menyhért, a szakhamar kirobogtatta a hajvarró.

— Hová mennek ők atyám! — kérdé megrendülve Margit.

— Bethlen Gábor tábornoka, mely már Temesvárott rendezi magát, de ez titok, ezt titok gyermekem, ezt senkivel se sejtessétek, különben tervünk, kedvesetek, s atyátok mind veszve vagynak.

— Magyarok Istene, légy segédlők vészteles pályájokon ! — szólt felforró érzéssel Anna.

— Hallgasd meg Istenünk ! — szólt komolyan Boronkay.

(Vége az első kötetnek.)

KIRÁNDULÁS BRUSZÁBA,

báró **Orbán Balázs**-tól.

(Folytatás.)

A mostani város nyugati oldalán van a Constantin pyrolitos szczegyi rendszer Orkhán az ősi tatár átalakitott mecset, mely még most is Aja Sofia nevet visel; az előcsarnok szép porfir oszlopalhoz szegczett rosz fakapu, a mult és jelen lépet ellenesben mutatkozik, s ez ellen imodalban mondá ki 318 pápok a kepek tiszteletét, s az oszlopokat a 7 szemelyre osztá fel; Orkhán letörlette a czimt vágyemegyet a falakról, s helyére ratta c

Allah-ih Allah, ve Mohamed reszul Allah : csak egy Isten van s Mohamed az ő prófétaja.

A közczélben levő Agath Dzsami mellett — melyben a mecsetben van fölöltve, s górogy rósokalól kikerült oszlopok vannak épitve— több oszlopok s márványdarabok vannak szétszórva, ezen romok ma is Theodor palotájának hivatnak, s hibéllog a lascaris palota maradványai.

Egy kissé tovább egy nyilaton a fold ala vezetett vizsgálódó szellemem, s ott egy bámulatos azon korbol való mure találtam, midőn az emberek czrédevkre épitettek, midőn mivekben korukunk örökké fennálló emlékei emelek fel,— ezek messzetergedő földalatti mecsetek, melyeknek oldalfalait, s lapos boltháttjaiát minden czment nélkül bámulandóig öszszellesztett, 2—3 öves granit darabok alakjak; hogy mi volt ezen csudás, ezen titokszerű mi-

Iskola Kőrösi Csoma Sándor, Iskola Marosvásárhely, Iskola Szucsa

nemben törekéseinek eredményeiről szándékoz értesíteni az olvasót. Az első megrendelő levél, valamint a dolog alkalmatlansnak s jelkés vezetésének sokszoros érdemei f. t. Csató József esperes urat illetik. Az e tárgyban, kegy általán a keze alatt álló leányiskolának gyarló voltát, azt egészen újra szervezni, még pedig olyan mérvben határozta el, hogy a tervezett leányövezetek a magasabb igényeknek is megfelelhessen, s hogy ennélfogva ne csak a város, hanem az egész környék a lehető legnagyobb terjedelemben elvezhesse annak jótéteményeit. Ezen udvös eszme fogamzásának legelső percétől kezdve a legérdekeltebb és legáldozatkészebb bajnokra a f. t. esperes ur mellett migs Henter János urban talált. Valóban azon buzgóság, mit ez érdemes hazafi a leányövezetke érdekében kifejtett s most is folyton kifejt, nem csak a saját utjánt nyilvánítja, hanem az egyszerű szándékot meg, hanem az illám elismerésére is bizton számihat. Az eredmény, mit az utóbarhelyi kath. nőnevelde ügyének e két főkepviselője kivivtak, már is igen jelentékeny, s közel 10,000 a. é. ft van már e czélra alárva, pedig ez összeg eddig elé inkább csak a vizes és a kőzel widéki tehetősebb kathukusok adakozásai folytán gyűlt meg. A legmelyebb hálaérzetével adózik azonban a városi kath. közönség, valamint a nőnevelés-ügy minden elfogulatlan barátja pusok Haynald Lajos ő nagyméltóságnak, ki nagylelkűségét és áldozatkészségét is folyamatosan fenntartja. Alig terjesztetek ugyanis ezen leányövezeti tervek ő nagyméltóságnak elébe, a helybenhagyó válasz azonnal 2000 a. é. forint gyámolitás kíséretében érkezett vissza. Ezenkívül a tanulmányi alapból is évenként 50 pft jön e czélra ő nagyméltósága alázó bizotsva.

E tárgyat illető érlesítésemben meg nyerő kell mielőtt tennem, s ez a kath. leánynevelde javára rendezett Katalin-bál, nőmunkák kisorsolásával egybekötve. E bál — mint hiteles kulfőtől tudom — közel 1000 a. é. frtot jövedelmezett az intézetnek. Ezért kötelessége és kőszönete illetheti azokat a vároa és a vidék lelkes hölgyei, kiknek áldozatkészsége csak nem regiben vala egy hasonczelu bál által igénybe véve, s mégis ez alkalomra nem hogy lankadtak volna buzgóságukban, de sőt ő nő mennyiben a valószínűsége szerint ő nő disunkba gyűjtenek (mondhatnám halmazt) állítottak ki, mely a kathuk bál jövedelemnek nemcsak igen jelentékeny részét eszközöle, hanem meg nyi netalán a jövőben e czélra rendezendő bálra is szép jövedelmet igér; igen sok értékes nő munka maradván a mult bálban kisorsolatlan. Az iskola alapterveiről, a s lenyegesb adakozásokról közelebbről. Gy. J.

Ujdonságok.

— Városunkban a magyar viselethe nézve szó van arról, hogy salonokban a táncvigalmakban nem a czisma, hanem bokáig felérő fejlos czipő használtatnak. Toth Sámuela a palotás tánczban tanitásával minden órája el van foglalva. Szomszédunk szabo nem tud az itteni gombkötőkkel elég szinort előállitani. Pestről havak előtt 3000 forint árú készületet rendelt meg, s magyarnyugu gombot, de Pest sem tudj szolgalni, nyugiobbe vesszi Magyarország a midapari kezdeményezet. H. pedig számba vettük, hogy a gombkötők napja minden évtizedben egyszer jött fel utóbbi századunkban. 1841—15-ig virázott a huszarok és insurgensek alatt; 1820 körül a királyi tabla ügynokok oltczkötőkre lalpig megvoltak s a gombkötőmesterek s az oltani ifjuság alig jutt virágzásba a gombkötő mesterseg; 1840—43-ban Kolozsvárott az országgyűlés alatt nemcsak a kopottak is kitaláltak, s ő kiqkor is nagy virágzásban dicsőszekledek. 1848-ban általános volt a magyar viselet; közelebbről 1858-ban vagy is tavaly kezdették nagyobb mérvben viselni a magyar ruhát, mely most az idén általános lett. Hogy mindig összeés szerencsések a gombkötők, nem tudjuk; de mután a magyar viselet a divat fovarosban Pesten is lett, s mután ezen viselet az európai divathoz mindig alkalmazhatób, nem mint a török és arab viseletek, reméllhejük, hogy hazánmas ideig fenn fogja magát tartani.

Oszszeérelmés, hiteles adatok szerint felyő 17-éndiétán ot orakor tüdősorvadás következtében jóldőtre szenderdult, élte 29-dik évében. A boldogult ifjuban irodalmunk egyik szerény de szorgalmas munkásat veszettétk, egy becsültees és jó indulatu ifjuat, kinek kedvét a közszeretet mellege tradodott, mert tudjuk mennyiben kozelitett vele feladatának, midőn a vélelmet végezet a halál elragadta őt életczélai elől. Ugyan e hó 20-kán jóbliztere kőltöttétk tompai Magyarjaos, ki az erdélyi fejedelmek kancellárjaik arczképeiről kiadta a multi szétcsélben, s ugyszt akkor szerkeszte a „Kis Követ" czimu heti lapot. Ebe pontokra:

— A hivatalos „Budapesti Hirlap" dec. 16-diki számá nemhivatalos részének élen következő jelentéseket közöl a 15-ki eszmenyérkő. „Az esperességek, melyek a f. ev szept. és okt. czikszirjaiban megszüntetnek az esperesi evangelikus hivatlásuak korabbi bányakerületi superintendentiajit képezék, ezen czásszári nyilparancs 26. §-ának határomazanya szerint kőnlbőző egyházkerületekhez utasíttatnak.

— Ha czélszerű ezen esperességekhez eddigi egy superintendentiaba egyesítetlése jogilag megszünt, a bács-szeremi ebánsági esperesség már tényleg kulon superintendentiává megalakulását megkezdette — a zólyomi pedig hálafoltiratat az emlitett czásszári nyilparancsát folterjesztette, a pestmegyei esperességi esperes Esztergály Mihály mindazonáltal azt hitte a bányakerületi superintendentiaban tartozó őszecs esperességeket a bánsági bányakerületi superintendentiának f. hó 15-én Pesten megtartandó superintendentialis conventjére meghivta. Esztergály esperesnek ezen kétszeresen tévedésben lévő eljárása mindenesetre nyerve, ellenőja Komáromy József superintendentialis administrator ezen conventnek az erre semmi tekintetben sem jogositott Esztergály esperes által történt egybehivását visszavonta, s ugyanakkor ezen visszavonást Esztergály esperesnek is megparancsolta, valamint ezt törvénytelen eljárása miatt igazolás alá a felelősségre vonta. Ezen törvényes intések dacára a korabbi bányakerületi superintendentiahoz tartozó néhány esperesség kulfőtére Korabelyi ½10 órakor reggel a pesti evang. iskolaépület teremben egybegyűlvén s az intéseket nélkül arra, hogy három esperesség a korabbi bányakerületi superintendentiától már elvált, s csakis öt esperesség kulöltei jelentek meg, az eddigi bányakerületi superintendentia tehát már tényleg felosztoltnak tunik fél, mégis az eddigi bányakerületi superintendentia elitlapos superintendentiaja az evangelyanánt megalakultak, azonban a gyűlés folosztalása iránti hatósági felszólítás által meggátoltatták, — mely felszólitásnak a jelenlevők engedelmeskedtek, s 10 óra után lassankint szétoszlottak.

A törvényes lépesek erre vonatkozólag már meg vannak indítva."

— „A „Protestáns egyházi lapok" felszámítása szerint e hó 5-ig 2,684,033 lelek folyamodott az egyházi regi alapotok szétosztása ügyében, s ha figyelembe vesszük, hogy a leányzóesek és minisztéri rendeletért köszönetet szavazott 39,610 lelek.

— A szent-István-társulat által megindított „Egyetemes magyar encyclopaedia" első kötete, szerkesztve Torok János által, immár a lapok irják mar elhagyta a sajtót. Ezen első kötet 4—A jegaig terjed. A társulati tagok mint könyvülletményt kapják. Bolt ára 4 frt.

— Zajoni „Kordalai" is megjelentek harmadik kiadásban Pesten.

— Ma délfuly Károly hamvait v ez temetőbő a kerepesibe szállítottak s a legnagyobb csendességben. Megjegyezzük, hogy mindkét temető tulajdonkep Pesten van, csak elnevezés kölcsönöztetett az emlitett hely szerőt.

— Szerkesztőnk dec. 17-én „Troubadour," opera Verdi tól, előadatott Bodorfi H. jutalmára A visszaérkezett Ferenczi Izabella k. a. e dalműben lépett fel először ez idényen, s jelen tetével a dalmű fösszemélyzet erejét kiegészíti. Az előadás szabatos és hatásteljes volt. Ferenczi Ea s Bodorfi hitonlőg szepen működtek. A szinház meg telt ház.

Dec. 18-án a „Czigány," Szigligeti ismert népszinmuve, melyben a főszerep Gyulay legkedvenczebb szerepei közé tartozik.

— Dec. 19-én „Stuart Maria," szomorujáték Schiller után fordítva. Az itteni dramatursaág erejé e nagy mű igenyének meg nem felel. A czimszerepet Polakovicsne adta, kinek kulönben elég jó felfogasu játékat nem kevessé ronta ez, hogy hanga kissé fekedt és erezteknek volt, ugy szintén Gyulay-nak is (Talbot), kinek szintén meg fegyen szabad lágyan mondania hogy a keserv kifejezése alkalmával tul ne vigye az arczkifejezést, mi altal a valódi keserűség torzitva lesz. Paulay (Dudley) legjobban beütötte helyét. Nézők közepszámmal.

— Dec. 20-án. A nemzeti szinház műsorja részére „Hunyadi László," nemzeti opera Erkeltől. Az előadás jól sikerult, ugy a főszemélyek mint a karzat szépen működtek. A szinház telve volt látogatókkal. Toth Soma Mayer Luizával magyar kettőst lejtett. Egy a szinházba bevezett denevér nagyon infestalta a szinpadon s ez lesz az oka, hogy a szinpad tetelesen fel nem ismerhető tetőszolgai a szinh. válaszatmány azon czéljának surgetésére nézve, hogy a szinpad is padolatinek be, miáltal a szabad lég és oji madarak elszárva legyenek. A mint a tél jön, a szinházak szedessen bálra alkalmatosak lesznek, s belegyszerűen kalkulánatos, hogy a nemzet figyelme kiterjedjen bövelben e nemzeti intézetre is, a mi hallomás szerint nem is fog soka kesni. A mai estven kivalónak sok diszes pártát s magyar fökötőt látunk a pályolyokban.

Politikai hirek.

— Paris, dec. 10. A congresszus kiszoben állunk, s szon halatom politikaja, mely annak egybegyulesere foleg adott okot, ami nap is mak oly szintelen és hatarozatlan. Francziaorszag margyarosaik a congresszusban is csak alig jelonytalan, mint a milyennek a villafrancai egyezmény óta folyvast feltunt. Senki sem bir arra felelni, hogy mikent fog Francziaorszag a mostani dilemmabol kijutni. Hogy abbol azonban is fog jutni valamit, ugy szintén hogy a Rhein-part, mely a congressus nagyszerű latvanyatol mar elore el van ragadtatva. „A mit a czászár vegheszitt, ugymond, s mint vive azt veghez, ez meghazadott minden téplált aggoly s bolfonult mindenit a czászár vissza nem vonhatja. Ami belfend, az meglesz. Meghato latvany! Európa halamai Francziaorszag czászárnak egybegyulve, hogy azon allasi, melyet Francziaorszag szives oltalma Olaszorszagnak készitett, constatiroza, elismerje, szabályozza és biztositsa: fegyvereink mive tökéletesitve, kihirdetve s megszentesitve lesznek. Mineu illujuk magunk elöl nehány meg lüggöben levő kérdés jelentőségét, nehézségét; de a halatnak lovaglása, méltanyossága s egyetértése meg tundadjak az oldami. Minden békesen s bölcsen lesz megoldva. Az igazság és jog tulnyomorodnak az allal, hogy minden valódi erőket tiszteinek s a mellekesta lényegesnek alárendelik." Csak az a Roma ne volna! Amde ennek erelye semmi rahesztelesnek, semmi okoskodasnak sem akar engedni, annyira, hogy Franciaorszag, mint a „D. A. Z." nak imen irjak, tenylesen szea most barat vagy mint ellenseg a papi kormanyok ellen allast foglalni. Meg azon fenyegetes sem akara meglenni hatasul, hogy a frankzia megszálló csapatok vissza fognak hivatni, sőt Romahan ezek elvonulasat talan szivesen is latnak, mintan ekkor a papsagnak ujra szabad lesznek mozgalmai, miáltal az egész kereszteny-igazitotsagba hozatnek. Ennélfogva a francia kormany, mint az emlitett levelező mondja, kenyelem volt a szeszek tökeletesi irányban engedekenyek mutatkozni, mi valórakozásra fölul meg is lett. Természetesen nem mernek keresgeni vallani, s a czászár ez engedekenyseget a papsagnak a papai kivanatok irányban, de másrészt azert sem, hogy a czászár a középolasz fejedelmek jogkovetelesei irányabani megvalottott allaspontjai mar most eresztadva volna. A „M. Z." hoz ezen valamint azon hirt, mely szerint, Dódig czélokra kuldeti, a czászárnak az ijju toscanai nghez intézett levelérő. Az olvasó meg emlékezni fog azon jó fogadtatásra, melyben e herczeg korabban a francia udvarnál részesult; talan ugy szintén azon szivesen latszott fogadtatásra is hallott, melyben a czászárnak nevenapjára bekuldött. Ezen szivélyes barátságot Lajos Napoleon emlitett levele a nhghez egyszerre megsemmisitette, E levélben t. i. van egy hely, mely az Ausztria irányban elvallatott kötelezettségek elismerésec mellett eresztadja adja, hogy oly korulmenyek allnak be, melyek a czászárt adott igereteinek bizonyos módositásara kényszeritik.

Volo-e ezen czászári nyilatkozat, ez csak kőslőb nyerhetnd megerősitést; de annyi bizonyosnak latszik, hogy a középolasz fejedelmek most reszenek, mint Ausztria kivánta volna, a congressuson képviselve, mután ebbe a tobbi hatalmak nem egyeztek. A herczegek ennélfogva kénytelenek lesznek azzal beerni, hogy emlékiratokat és tiltakozvanyokat intezendnek a congressushoz. Mi a herczegekset, azaz: ideiglenes kormanyokat illeti, ezek azon czeltse fogunnak képviselőkre a congresszushoz fuszlanak, ha az utóbbi folvilagositasokat kivanna a herczegekset allapotaról. E képviselők azonban mar elöre inpetto Párisban lesznek, hogy egyékként is a szárd követ rendelkezésre álljanak. Mi a szárd követet illeti, ez ugy latszik csakugyan Cavour lesz, kinek kinevezetese Victor Emanuel hosszas habozása után a miniszterek tanácsára most csakugyan elhatároztatott volna; a miniszterek t. i. nyomatékosan kiemeltek, hogy a közvelemenynek engedni kell s azon férfiut küldeni Párisba, kit az karjaira emelt. A „Nord" leveleiszerint az igazságügy Szárdiniában ugy szólva, most van folyó, amely czélja szerint tak Turinban stb. — Anglia részéről második meghatalmazottul lord Wodehouse megy Párisba. Olaszország ugynevezett barátai ugyan jobban szerettek volna ott Sir James Hudson turini követet látni, s mindamellett tilt is jó szolgalatot varnak. Egyébiránt London és Páris közt a diplomatiai levelezésnek a kőzelkező congressus lényege és horderejéről meg folyvást nagy ellenkséget tartanak; azonban a külső egyetértés a két kabinet közt oly szép, mint csak a fennforgó körülmények közt lehet. De annyira az „entente cordiale" kőnyvára mégsem megy, hogy közösen fognak, mint Párisban állítják, a herczegségek bekebleczése vagy ez eltursai királyság alkotása iránti kérdést foltenni. A helyzet egészen más: Anglia, mint a „Nord" nak a legharczosabb álltjai, el van ragadva hatarozva, hogy a congressus oly hatarozokat hozna, melyek az olaszok szabad önelhatarozasat csorbitnak, ellhatozásat jegyzőkönyvbe vetetni s a congressusrol visszavonulni.

— A „Constitutionnel" analizalja gr. Rechberg ismert tes körlevelét s többi közt ezeket mondja:

A zavarokat és gyötrelmeket fejtegetve, melyeknek most Olaszország alá van vetve, gr. Rechberg azon veszelyekre figyelmezet, melyek azokbol Európa nyugalmára nézve támadhatnak, s ezen a megfontolásban kifejezi azon szándékát, hogy az ugyszőrinek és üdvözőnak nyilvanitja. A rendet visszaállitani, egy tobb souverain allamokbol alakult országnak tartós folyvarazas szilárd alapjait adni, a lakossag „legitim" követeleseinek eleget tenni az ugy szólva elfesziget minden egyes allamnak jogait megóvni, egyszóval Olaszországban a nyugalmat és constitusi és Európa bekéjet megszilárditani; ez volna, gr. Rechberg nézete szerint a közelő congressus kuldetése. A korsúrgony kivánja, hogy a herczegsegek képviselőinek, ha torvényes es normalis allapot Közép-Olaszorszaghan helyreállitatott, a congressusban részt kell venniök. Egy olaszo confoederatio tervét részletesebben fejtegeti, es Ausztriának egy oly szovetsegheni részvétere hatarozott kiálást nyujt. A surgönyek egy hosszabb szakaba gáta es fionagna ügyeinek van szentelve. A Jezus Krisztus helytartójának örökjelen elkövetett szolgalata a papa nagylelkűsége, a kath. hatalmak érdeke annak sorsa iránt — mindez kellő világba van helyezve. Grőf Rechberg kijelenti végul, hogy a congressus kizárólag csak Olaszorszag ügyeivel log foglalkozni.

— Florencz, dec. 7. Azon módon, melyben a „Monitore toscano" a Buoncompagni körző-olaszorszagi kormanyosaga czélja szerint a Toscanaban szervezendő kőzelyt, az „Independente" nak azon szerevétlenre ad alkalmat, mikenjjen azon kuldetesnek föczélja — Közép-Olaszorszag egyesítése — számos gyöngitesek s módositások következtében, egeszen meghiusultnak tekinteendő. A jelenszi kuldöttek czélja csupán „a közép-olaszorszagi tartomanyok közt s ismét es szabadja a papa kormany közt, a jó viszonyok fonntartasara szoritkozik." — A „Gaz. di Modena" közlöseivel ellenkezőleg, ő nem adand paranczolat a Toscanaban ő parancsnokanak, hanem csak azon utasitsokat kuldendi meg neki, melyek szerint az egyesult tartomanyok katonai intezkedeserie vonatkoznak." — Továbbá Buoncompagni vezeti ugyan az öszletes diplomatiai alkudozásokat; de azon hatarozott torvenytassal, „hogy a kulön-kormanyok, melyek a kiindvarokhoz tartozandnak, szerezetesi szervezetben szervezettek s az ujra tartják fönn, belecegyezésöket adják." — A „Monitore" ugy szólva, nem egy florenczi levelezője az egész kuldetést „oly elhibázott ötletnek nevezi, melynek megczáfolatát kell megmentenie."

— Madrid. A „Monitteur" dec. 15-én jelenti, hogy a cs. k. nagykövet Metternich kőzelmenyeit a spanyol czászárnak meghitelező iratait. A herczeg szájt kormánya nevében, a Franciorszagbol barátságos viszonyok fennmaradása iránti ohajtasait kivánta; s a czászár erre következőleg válaszolt: „Bizton remélem, hogy az utóbbi czászár s Kőszám ismét helyreállott viszonyok, mindkét orszag szerencsére, legyenek birallata allal meg barátságosabbakká lehetnek. Mióta a czászár ismeri tanultam, részemről nagy becset helyzek az ő szavaiban, s szemelyes szeretetet nyegyetérésnak — erről nem kétlekedem — meg inkább kőnnyű lesznek az ő kőnyvei fog egy oly kelő valaszatas altanak, jinkek szemelyisége előttem ismeretes, s oly sok igenynyel bir bizalmamra s tiszteletemre."

— Belgiát a congressus egybehelytes, gszlangu tudositások szerint meg szétszedni szándékszik legyőzni. Ilyen eltósor is az Anglia allal felallitott be nem avatott, melyé meg az alkudozások tárgyát képezi; továbbá azt kivánja Anglia, hogy a lengenjog kérdése ki legyen zárva a congressusbol; Franciaorszag meg szeretné az eresztai királyságot tezi eltérbe, a melybe meg kevés nagyhatalom egyetértésel bele s igen nagyobb nehézség azonban Roma magatartásban rejlik. A papa ugyanis a maga meghatalmazottja számára követeli a congressusban elfoglalt, a melyet Párisban Walewskaznak szánták. Ezenkívül hirlik, hogy Franciaorszag a Toscanaban szervezendő csapatait kivinni, de Civita-vechiáhol nem, a melynek erődöttei mivelt éppen most végeztek be—a mi Romaban szintén nem volna kedves.

— Bécs, dec. 10. Igenis való, hogy Porosz-és Orszorszag egyetértenek Angliva! tőbb pontra nézve, melyek a congressuson szóba fognak jőni. Előszór is a benemenkozást illetőleg. Bizonyosnak tarthatni ugyanis, hogy ezen hatalmak ellene fognak szavazni mindenelő indítványnak, melynek szerőtő eljárást ajánlana Közép-olaszorszaghai beavatkozás végett. Abban csakugyan eltérnek e hatalmak egymástól, miszerint Orosz- és Poroszorszag a számuzött jegyelmek visszahelyezését szabadelvű alkotványok nyujtása mellett kivánatosnak tartják, mig Angliva egyik közép-olaszorszagi királyság felállitása mellett van. Egyébiránt Oroszorszag kivivta a szabad conferenciák iránti kivánatát, sőt meg Ausztria s Franciaorszag is belegyezett, azon kikötessel azonban, „a meny-

Digitized by Szvoboda Szvetlana - BCU Cluj - Scoala Ardeleana

nyben azt a zürichi békeszerződésben megállitott kötelezettségek engedik."

— A congressuson csak a háboruban résztvett hatalmakat fognák kulügyi miniszterek képviselni; a többiek ellenben más meghatalmazottakat küldenek. — A római kérdés a katholikus hatalmaknak, ugymint Franczia ország, Ausztria s Spanyolországnak fogna átadatni, ugyhogy a congressus maga később csak is az általános politikai mozzanatokat fogná jegyzőkönyvre venni.

— Desambrois egyelőre csak egyedül lesz Szárdiának képviselője a congressuson. Ha a többi állam képviselőinek egybegyülése után a congressus fonlosb fordulatot vesz, azon esetre fenn van tartva Cavour megjelenése is, hi oda majd első képviselő megy, a mikor egyszersmind a miniszteriumba lép. Ez ezet bekövetkezteig, ugy látszik, nincs szó Cavour miniszterségéről. — Egy turini levél szerint, a szárd király nem igen volt hajlandó, az ösztrei olaszok legolszabbjának folhatalmazásáról lemondani, de mégis késznek mutatkozott arra, ha a francza császár meggyőzi öt arról, hogy Olaszország ügyének árt Cavour képviselése. Valószinüleg nem lehete erről meggyőzni, s most határozottan állitják, hogy Cavour mint Szárdinia képviselője már legalizálva van.

— A turini ujság szerint a közép-olaszországiormányok czupán ügynököket küldenek Párisba érdekeik előterjesztésére, nem pedig képviselőket a congressura, a hol Szárdinia különben is czélyes védőjük lesz.

— Egy dec. 9-ről szóló madridi sürgöny szerint „Prim tábornok 5-ös oldalmozdulatokat tett Tetuánt kiétörönyi tavolságra, hogy az országtoni közlekedést fodózze. Ebből azt következtetheini, hogy a Ros de Olane alatti hadtest e városnál fog kiköttni s tengeren és szárazon egyszerre kezdi a támadást. Egy Madridból dec. 13-án kelt táviral szerint: „A harmadik hadtest 12-én szállt ki Ceutánál. Prim ikbot Ceuta felé nyomultában a mórok megtámadták, de a kiket nagy vesztességel vertek vissza a spanyolok. Ez utóbbiak vesztesége 40 halott és sebesült."

Tangernél, mint irják 8000 mór van, Ceuta körül 20,000, és a tangeri parton szintén 20,000. A marokkóiak annyira bőszültek a spanyolok ellen, hogy közülök 50-en körül levén fogva, nagy magasságból a tengerbe ugrottak, csak hogy élve ne kerüjenek ellenek kezébe. A mórok zenéje dob és sipból áll, melyet kiálhatatlan vad orditással kisérnek. Csatakiáltásuk ez: „Vágjátok le a kutyak fejét!"

— A „Kronst. Ztg" dec. 16 án irja: „Az olák főváros semmit sem tudnak a fejedelem elleni állitólagos merényletről. Mint a határszélről irják, e hirnek származása alkalmasint az utolsó mozgalom iránt most már Jassyban bevégzett kereset adhatott alkalmat. Azon részet, hogy egy nyugoti fejedelemfit hivjanak meg a moldovai trónra, mint inkább terjed, mert egyedül czáftal remélenek biztos jogállapotra juthatni, s az örök pártoskodásnak véget szakitni."

Bécsi börze. Dec. 17-én: Nemzeti kölcsön 81.95. pb. — Metalliques 5 pecentes 74.60. Urbéri papirok: magyar 75.75. erdélyi 75.50. Bankrészvény 911. Korona 16.89. Cs.k.arany 8.80 /... Ezüst 23.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(820) (2—3)

A kolozsvári kerületben a bágyoni járásban egy a magas cs. k. helytartóságnak folyóhó 8-án 26657—3567 1859. sz. m alatt kelt rendelete folytán, mostan felállitandó ideiglenes járási seb sz állomásra felvinczeni lakással, 300 o. é. forint évi jutalmazás, utazás s egyéb rendszerezett illetékei díjak mellett ezennel czéló hirdetettik.

Az illetők, kiknek oklevelen seborvosoknak és czirulusok kell lenni, folhivatnak a nyelv ismeretet, eddigi szolgálatot, erkölcsi és politikai magaviseletet tanusitó bizonyitványokkal ellátott folyamodványaikat 186 -ik évy januarius 30-kig a kolozsvári cs. k. kerületi hivatalhoz beadni.

Kolozsvárott, deczember 15-kén 1859.

NEM HIVATALOS.

(821) (1—3)

Gyógyszertári előleges hirdetés.

Alólirt tiszteletel jelenti, hogy Streicher Mihály urtól a nagypiacz szegletes lévő, „egy szarvas"-hoz czimzett Gyógyszertárt örökron megvette: e gyógyszertárt alóirt a czlen körszak igynyelhez képest nijbő fogja rendezni, s egyszersmind a legszigorubb, gyors, és pontos kiszolgalttatás által oda törekedni, hogy e mélt. fő-emdő uraságak, és t. cz. közönség minden igényeit tökéletesen kielégithessé, és igy azok becses pártfogásit, és bizalm t kiérdemelhessé, melyben is magát ezennel mély tiszteletettel ajánlja.

Kolozsvárt, deczember havában, 1859.

Khuly József,
hit. gyógyszerész.

Vagyon ezennel egyszersmind szerencsém at. cz közönséggel tudatni, hogy gyógytárumban az átvétel, vagyis **első Január napjától** minden nevezendő cs. kir. szabadalmat nyert orvos-gyógyszerészi készimények és illatszerek ka hatók lendenek. —

Ugyszinte a vid kben telepedett tisztelt gyógyszerész társaimnal tudatom, hogy előforduló szükségleteket u m gyógyszer, és vegyészeti készimenyeket szállékony és sutull alakjaiat, vonatokat, jángall fotokat és minden számu, nemü dobaszokat és toldékat jól ellátandó gyógyszerraktáromból illően beszérezhetik. —

Minden tiszteletteel a fenntebbi.

(822) (1—2)

Különféle

régi ékszereket

keres és vásárol

A. József, Londonból,

és tisztelettel jelenti, hogy Kolozsvárra megérkezvén, következő tárgyakat keres, és a legmagasabb árakon vesz, u. m. mindennemű bécsi, szász és sèvres porczellánt, emailos bronz edényeket, és emailos kő és hegykristall sat. ékességeket, vagy edényeket. Metszett és nyomott ezüst, arany és emailozott szelencziket, sat. Elefántcsont alakokat, pokalokat, billikomokat, teknősbéka bejből készült arany- se ezüsttel rakott diszszereket, régi legyezőket, miniaturákat, majolicákat, közép- és hajdankori ékszereket.

A t. cz. közönséget látogatásra kéri fél naponkint 10 órától kezdve délután 1 óráig.

Szállása van a **Nemzeti szálloda**ban, első emelet 2-ik sz. alatt.

(812) (3—3)

Gross Károly,
fogmüvész

és orosz cs. kir. udv. fogorvos Murphi J. urnak volt segédje deczember 10-étől fogva lakik a báró Radák-ezet. ut néhai Dr. Szücs-háznál, nagy piacz 451 sz. a. kz udvaron az emeletben. Naponként otthon található délutn 2—5 óráig.

(819) (2—2)

Haszonbérbe adandó jószág.

Kolozsvár és Torda közöti fekvő TUR nevü faluba a CZICZIRI-féle jószág, ujévtől kezdve 1 vegy több évekre haszonbérbe kiadó. — Értekezni lehet tulajdonos t. Wass Károlyival.

(816) (3—3)

A kolozsvári POLGÁRI TÁRSALKODÓ a szabályszerüleg karácson 3-ad napján tartani szokott közgyűlést ezen 6-ról jövő 1860-dik évjimnr 8-kán délesti 3 órakorra határozta megtartani mi is ezennel az illetőknek hirül adatik, és arra meghivatnak.

A poly. társalkodó választmány üléséből dec. 11-kén 1859.

BALOGH PÁL
jegyző.

(823) (1—3)

Két kaneza, nemes vérü és nagy termetü, fileg anyakancznak tartandó — illendő áron eladó. — Szászvárost 97. hsz szám alatt roláak tudakozandó.

(817)

Abonnement auf die Politische Zeitung

WANDERER

(51. Jahrgang.)

Briefe franco an die Administration:

Wien, Wollzeile, Eck der Bischofgasse Nr. 869.

Morgenblatt: Vierteljährig 3 fl. 78 kr. — Morgen- und Abendblatt: Vierteljährig 4 fl. 83 kr.

(814) (2—2)

Die reichhaltigste und billigste Zeitung der Monarchie:

Neueste Nachrichten

II. Jahrgang — 1860.

Erscheinen in Wien, — täglich, auch Montag.

Enthalten

zwei gesonderte Zeitungen

und zwar das

„polit. Hauptblatt" und das tägliche Beiblatt „Roman- & Lokalzeitung."

Aus dem Inhalte des „politischen Hauptblattes" heben wir hervor: Selbstständige Leitartikel, Uib-rsicht der politischen Ereignisse, rasche Mittheilung der neuesten Nachrichten, Original-Correspondenzen aus den Provinzen. — Im Feuilleton und „Wiener Zuschauer:" humoristische Tagesgeschichte des Wiener Lebens, unabhängige Kritiken über Theater, Kunst und Musik. — Im Wiener Geschäftsfreund vollständige und verlässliche Handels-, Markt- und Börsenberichte. — Ferner Preisausschreibungen zur Beantwortung gemeinnütziger Fragen." —

In der „Roman- und Lokal-Zeitung" beginnen wir am 1. Jänner der neuen interessanten Original-Roman: „Die armen Reichen", von Móritz Jókai, in welchem uns der berühmte Verfasser das reichbewegte öffentliche und gesellschaftliche Leben Ungarns und Siebenbürgens schilderl. — Ausserdem bringen wir fortlaufend neue Romane und Erzahlungen von den beliebten Wiener Volksschriftstellern Anton Langer, A. Barry, etc.

Im täglichen Auskunfts-Coupon, und in der Quartalbeilage werden eine Menge praktischer Auskünfte für das Haus und Geschäft gegeben.

Die ganz- und halbjährigen Abonnenten erhalten als Gratis-Prämie einen vollständigen gestampelten.

Kalender für das Jahr 1860

mit zahlreichen Illustrationen.

Die erfreuliche Anerkennung und grosse Verbreitung, welche unser Blatt in allen Theilen der Monarchie gefunden hat, glauben wir dem besondern Vorzuge zuschreiben zu dürfen, dass dasselbe.

ebenso viel enthält

und

beinahe um ein Drittel billiger ist

als andere Tagesblätter.

Pränumerations-Preise: Für Wien. Vierteljährig 2 fl. 40 kr., halbjährig 4 fl. 80 kr., ganzjährig 9 fl. 60 kr.—Für die Provinzen: Vierteljährig 3 fl. 40 kr., halbjährig 6 fl. 80 kr., ganzjährig 13 fl. 60 kr.

Die Administration der „Neuesten Nachrichten,"
Wien, Stadt, Wollzeile.

(808) (3—3)

Teke Ujfaluban egy vendégfogadó, a hozzá tartozó majorsig és szántóföldekkel a kozmatelki határon két hodálynak használható terjedelmes szénafu, több évekre haszonbérbe adandó. Értekezhetni Tancson, a gróf Teleki iklós udvarbirajával.

(809) (3—3)

Gróf Teleki Miklósnak Maros-Vásárhelyt a Pok os utcz ban 524 számalti háza eladó vagy több évekre bérbe kiadó. — Értekezhetni a tulajdonossal, vagy M.-Vásárhelyt T. Hints Miklós urral.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVSYOMDÁJA. (Belső farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.